

A A KSH HOZZÁJÁRUL A TÉNYEKRE ALAPOZOTT DÖNTÉSHOZATALHOZ

INTERJÚ DR. VUKOVICH GABRIELLÁVAL, A KSH ELNÖKÉVEL

A Központi Statisztikai Hivatal és a Budapesti Corvinus Egyetem együttműködési megállapodást írt alá 2015. április 10-én. Ennek keretében a KSH elősegíti kutatóink, oktatóink és hallgatóink hozzáférését a különböző adatbázisokhoz, lehetővé teszi a KSH szakmai műhelyeinek bekapcsolódását az oktatásba és kutatószemináriumok, szakszemináriumok stb. formájában támogatja hallgatóink szakmai fejlődését. Az ünnepélyes aláírást tudományos ülészak előzte meg, ahol Vukovich Gabriella, a KSH elnöke, és Bod Péter Ákos, az egyetem Közgazdasági Intézetének igazgatója tartott előadást. Az együttműködési megállapodás kapcsán kértünk interjút Vukovich Gabriellától, aki ebben az évben megkapta a Közgazdaságtudományi Kar Pro Facultate-díját.

Ön egy nagy múltú intézmény vezetője Mit tart fontosnak megőrizni a KSH múltjából? Az elmúlt évtizedekben – ez közismert tény – az intézmény tudományos hitelessége a KSH erőssége volt. Miként biztosítható ez napjainkban?

A Központi Statisztikai Hivatal 2017-ben ünnepi alapításának százötvenedik évfordulóját. Az alapító atya, *Keleti Károly* szeme előtt olyan szervezet képe lebegett, amely „rögtön és egyenjogúan sorakozhatik a külföld hasonfajú legjobb intézményeihez”. A megalapításról szóló felterjesztések és okiratok, majd az 1874. évi statisztikai törvény is az akkori legfejlettebb külföldi statisztikai hivatalok példáját tartotta szem előtt, mind az alapelveket, mind a működést tekintve, lerakva ezzel a modern statisztikai szolgálat alapjait. Ennek is köszönhető, hogy máig büszkék lehetünk nagy formátumú elődeinkre, akiknek a statisztika szakmai függetlensége, a legjobb módszertani megoldások keresése és alkalmazása, a hitelesség, a pontosság és az adatok nemzetközi összehasonlíthatósága éppúgy szívügye volt mint a KSH mai statisztikusainak.

Már a XIX. század végén és a XX. század elején óriási erőfeszítéseket tettek a hivatali vezetők és vezető statisztikusok annak érdekében, hogy egyrészt modernizálják a statisztikát, másrészt bemutassák a hivatalos statisztika fontosságát, hasznát. A népesség jellemzőinek feltárásában Keleti Károly nemcsak a hivatal létrejötte után mindössze két évvel lebonyolított népszámlálással, hanem például a népesség táplálkozásának úttörő leírásával is bizonyította az adatok fontosságát. Hasonlóan a Budapest viharos városiasodása korában a fővárosi statisztikai hivatal élén álló *Kőrösy József*hez, aki a népegészségügy és a lakáshelyzet feltárásával igazolta a tényt a tényszámok nélkülözhetetlenségét. A múltbeli módszertani újítások terén említhetnénk *Buday László*t, aki a mintavételes eljárások alkalmazása mellett kardoskodott olyan időkben, amikor ezeket a hivatalos statisztika még nem tartotta arzenálja részének.

Elődeink nyomán haladva, de a XXI. század elejének szakmai és intézményi fejlesztéseit szem előtt tartva a hivatalos statisztika értékébe és minőségébe vetett hitünk és az ennek érdekében tett erőfeszítéseink egyben megalapozzák hitelességünket is.

A KSH 2020-ig szóló stratégiájában megfogalmazottak szerint a Központi Statisztikai Hivatal küldetése, hogy hiteles és megbízható minőségű hivatalos statisztikai adatokkal és elemzésekkel támogassa a tényeken alapuló döntéshozatalt, a tudományos kutatást és a társadalom tagjai közötti párbeszédet, ami voltaképpen ha szóhasználatát nem is, de tartalmát tekintve egybecseng a régi korok statisztikusainak törekvéseivel. A KSH vezetői és munkatársai közös tudatának középpontjában azonban olyan értékek állnak, amelyek nemcsak hagyományainkra, hanem a mai nemzetközi legjobb gyakorlatokra is támaszkodnak.

A statisztika hitelességének egyik feltétele a transzparencia. Nem elég hogy mi tudjuk, hogy a sztenderd módszertanokat alkalmazzuk, ezt a tudást meg kell osztanunk az adatok felhasználóival is. Metaadataink ezért bárki számára hozzáférhetők a honlapunkon, és az adatok mögött meghúzódó módszertan, valamint az adatok minőségére vonatkozó információ is nyilvános. Ennek alapján a felhasználók is megítélhetik, hogy valóban tudományos megalapozottságú módszertanokat alkalmazunk, és adatink megbízhatóak.

A hitelességet napjainkban az Európai Unió intézmények kontrollja is szavatolja. Az uniós tagsággal a KSH része lett az európai statisztikai rendszernek, s az adatok minőségét, összehasonlíthatóságát is biztosító módszertani előírásokat zökkenőmentesen átvettük. Helytálltunk azon a legutóbbi, 2015 májusában lezajlott megmérettetésen is, amelynek során az Európai Bizottság auditálta az európai statisztikai hivatalok tevékenységét. Ennek az auditnak az összegző megállapítása az volt, hogy a KSH egy modern európai statisztikai hivatal, amelynek működése megfelel az *Európai statisztika gyakorlati kódexében* foglalt szigorú függetlenségi, minőségi és egyéb elveknek. Fontos érték, hogy magyar statisztikusok az Európai Unió és az ENSZ keretében zajló fejlesztéseknek immár hagyományosan aktív részesei, alakítói.

Mindez azonban nem jelenti azt, hogy elégedetten hátradőlhetünk, a bizalomért, a hitelességért és az elismertségért naponta meg kell küzdeni. Folyamatosan keressük az adatok minőségének javítását szolgáló, a felhasználók igényeit jobban kielégítő megoldásokat, a munkatársaink szakmai tudásának bővítését lehetővé tevő eszközöket és módszereket, valamint – szintén a minőség jegyében – a nekünk adatokat szolgáltató vállalkozások és lakosság adatszolgáltatási terheinek enyhítését szolgáló megoldásokat.

Ami tegnap még modern és az igényeket jól kielégítő volt, az holnap már nem lesz az, hiszen mind az igények, mind az informatikai, technikai, adat-közzétételi lehetőségek folyamatosan változnak. Mindezek fényében fokozott felelősség hárul a KSH-ra, hogy a felhasználói igényeket a korábbiaknál rugalmasabban elégítse ki gyors, pontos, könnyen hozzáférhető, tudományos alapokon és nemzetközileg elfogadott sztenderdeken nyugvó adatokkal, ezzel is szolgálva a tényekre alapozott döntéshozatalt a társadalmi, gazdasági és politika élet minden szintjén.

A különböző konjunktúrakutató intézetek nem elég tőkeerősek és sok esetben hiányzik a megfelelő szakmai felkészültségük is ahhoz, hogy hosszú távú gazdasági előrejelzéseket tudjanak közreadni. Ön szerint hogyan tud megfelelni ennek a követelménynek a hazai társadalomtudomány, és a KSH hogyan tud részt venni az ilyen jellegű tervezésben?

A KSH alapvető feladata – és ez nemcsak a magyar KSH esetében van így –, hogy a már megtörtént vagy éppen történő eseményekről gyűjt adatokat, és készít publikációkat, elemzéseket. A gazdasági előrejelzés, vagy még inkább a jövő tervezése bármennyire is izgalmas terület, nem része a KSH tevékenységének. Ez logikus szétválasztása a feladatoknak, ugyanakkor a KSH-tól megkövetelt objektivitásnak is az egyik záloga. Nem szerencsés, ha a bekövetkezett tényekről ugyanaz az intézmény ad tájékoztatást, amely az előrejelzést készítette. Az előrejelzések emellett nem mindig helyállóak, az sem lenne szerencsés, ha a KSH adatai iránti bizalom azért rendülne meg, mert az általunk készített előrejelzés nem valósult meg. A KSH-nak minden adatával hozzá kell járulnia a kutatók munkájához, a minél pontosabb gazdasági előrejelzések készítéséhez, sőt a költségvetési tervezéshez stb. is. A konjunktúra-kutatást és az előrejelzést azonban meghagyjuk más intézményeknek. Sajnos a KSH-nak – bár esetenként érzékeljük a kutatók erőforrásainak szűkösségét – nincs ráhatása a kutatásfinanszírozásra. Mi azzal tudjuk a tudományos tevékenységeket támogatni, hogy küldetésünk és a legjobb tudásunk szerint, az egyedi adatok védelmére vonatkozó korlátok keretei között, igyekszünk a kutatókat ellátni adatokkal.

A KSH által közzétett adatokat nemzetközi figyelem kíséri, csak egy példát említve: a hitelminősítők különösen nagy figyelmet fordítanak rá. Tapasztalata szerint ezek között melyek tekinthetők érzékeny adatoknak?

Természetes, hogy a hazai mellett a külföldi gazdasági szereplők és elemzők is figyelemmel kísérik a KSH adatait. Ez érthető is, mivel a jó döntéshozatal érdekében ők is szeretnék minél pontosabb és hiteles forrásból származó képet kapni a magyar gazdasági-társadalmi folyamatokról. Egy külföldi beruházás vagy befektetés tervezésekor felmerülnek olyan kérdések, mint például bővül vagy csökken a gazdasági teljesítmény, milyen munkaerőpiaci folyamatok vannak, mekkorák a bérek, milyen a kormányzati szektor helyzete. Az hogy valójában mi számít érzékeny adatnak, a felhasználótól függ, de összességében elmondhatjuk, hogy a makrogazdasági, az államháztartási és a munkaerőpiaci adatokat övezi a nemzetközi piacok részéről a legnagyobb érdeklődés.

A magyar gazdaság teljesítményének megítélése kapcsán az egyik legfontosabb elem az ipari teljesítmény. Miként jelenik, illetve jelent meg a KSH adatbázisában a magyar ipar szerkezete az elmúlt huszonöt-harminc évben? Adatszerűen milyen a kép arról, hogy Magyarországon az ipari teljesítmény mögött milyen teljesítmény áll? Alátámasztható-e adatokkal az az állítás, hogy csak egy „összeszerelő” üzem lenne a magyar ipar?

Az ipar adja a nemzetgazdaság hozzáadott értékének több, mint egyötödét, ezért súlyánál fogva is erősen befolyásolja az egész nemzetgazdaság fejlődésének alakulását. A feldolgozóipari termelés több, mint kétharmada exportra kerül, így az ország szempontjából oly fontos külkereskedelemben is meghatározó súlya van. Továbbá az ipar fejlődése közvetlenül kihat más gazdasági ágakra mint pl. a szállításra, hiszen a megtermelt javakat el is kell juttatni a felhasználóhoz, de az ipari termelés növekedése közvetve vagy közvetlenül más szolgáltatási ágazatokban is növekedést generál.

A legfontosabb ipari adatokat, mint amilyen például a termelés alakulása, havi gyakorisággal, a legmélyebb ágazati bontásban (250 szakágazatra vonatkozóan) állítjuk elő. Ezek az adatok mindig elérhetőek voltak a nyilvánosság számára, jelenleg az adataink online, a tájékoztatási adatbázison keresztül a KSH honlapjáról szabadon lekérdezhetőek.

Az ágazati szerkezet az elmúlt harminc évben gyökeresen megváltozott. A rendszerváltozás környékén szűnt meg a könnyűipar és azon belül is a textil- és ruházati ipar (ami egyébként európai jelenség volt). A szénbányászat is ebben az időszakban sorvadt el. Az élelmiszeripar jelentős visszaesést élt meg a keleti piac elvesztése és az import élelmiszerek megjelenése miatt. A gépipar is átalakult: a hagyományos gépipari termelés elhalt, helyette megjelentek viszont a számítástechnikai és híradástechnikai üzemek. Néhány hagyományos ágazat tovább élt, mint pl. a gyógyszergyártás, vagy a világító eszközök (izzók) gyártása. A kilencvenes évek végén egyre nagyobb súlyra tett szert a járműgyártás, amely ma már az ipari termelés negyedét adja.

Az ipari teljesítmény elemzésére igen részletes adatbázis áll rendelkezésre. Mivel az ipari termelés erősen koncentrált, így néhány tucat döntően exportvezérelt nagyvállalat határozza meg az ipar teljesítményét. Az túlzás, hogy összeszerelő üzem lenne a magyar ipar, de kétségtelen, hogy az összeszerelő jellegű tevékenységnek is fontos szerepe van.

A gazdaságpolitikai-költségvetési tervezés során a KSH és az NGM között vélhetően szoros a kapcsolat. Mi a tapasztalata, visszaolvasható-e a KSH adataiban a költségvetés avagy fordítva, visszaolvasható-e a költségvetésben a KSH adatbázisa? A költségvetés tervezése során hasznosítják a KSH adatait? Kérdésünk nemcsak az elmúlt néhány évet érinti, hanem egy hosszabb időszakra irányul.

Szerencsére a tényeken alapuló döntéshozatal a kormányzat egészét áthatja. Ezt a „saját bőrünkön” tapasztaljuk, a különböző kormányzati szervek, hivatalok, intézmények hihetetlen mennyiségű adatot igényelnek a KSH-tól. Azt hiszem, ez a statisztikusok vágyálma, hogy tudniillik a nagy gonddal előállított adatok minél jobban hasznosuljanak.

A költségvetés tervezése során a szakemberek és a költségvetésért felelős vezetők mind az NGM-ben, mind a többi minisztériumban a KSH makrogazdasági és ágazati statisztikai adatait, valamint a társadalmi folyamatokat bemutató adatait egyaránt használják, egyrészt a makropálya tervezésekor, másrészt az egyes konkrét költségvetési tételek tervezésekor. De az NGM, akárcsak más minisztériumok, nemcsak a költségvetés tervezéséhez kapcsolódóan, hanem folyamatosan nagyon jelentős statisztikafogyasztók, részben a feladatkörükhöz tartozó elemzések, jelentések készítése során, részben a stratégiai vagy a rövidebb távú döntések előkészítése során. Az egyedi adatokat tartalmazó adatbázisainkhoz természetesen az NGM-nek nincs, de senki másnak sincs hozzáférése, mivel az egyedi szintű adatainkat szigorú adatvédelmi szabályok szerint kezeljük. A honlapunkon elérhető adatokat viszont bárki letöltheti, hiszen azok már átestek adatvédelmi ellenőrzésen, és ha speciális adat-összeállításokra van szüksége a minisztériumoknak vagy

más felhasználóknak, akkor a megfelelő adat-hozzáférési csatornáinkon keresztül ezt teljesíteni tudjuk.

Egymásnak ellentmondó adatokat ismerhettünk meg a vasárnapi zárva tartás gazdasági káráról. Van-e álláspontja ebben a kérdésben a KSH-nak?

Általánosságban igaz, hogy a KSH nem alakít ki álláspontot egy-egy jelenségről, hanem igyekszünk a lehető legjobb módszerekkel mérni a jelenségeket, ezzel elősegítve, hogy a felhasználók kialakíthassák saját álláspontjukat.

A „vasárnaphatás” mérhetőségével kapcsolatban fontos módszertani korlát, hogy mivel a hivatalos statisztika egyik fontos célja az időbeni és térbeli összehasonlíthatóság, ma még nem tudjuk ezt a hatást mérni. Az időbeli összehasonlíthatóságot ugyanis a különböző (pl: szezonális, munkanap- és ünnepnaphatás) kiigazítási eljárások teszik lehetővé. Ezekhez a modellen alapuló korrekciókhoz ugyanakkor megfelelő számú adatra, megfelelő hosszúságú idősorra, jelen esetben legalább egy, de inkább másfél évnyi információra van szükség. Addig a KSH nem tudja kiszűrni a vasárnapi boltbezárás hatását, vagyis egyelőre nincsenek adataink erről a jelenségről. Ezt természetesen jelezzük is a kiskereskedelem alakulását bemutató közleményeinkben.

A „vasárnaphatás” mérését tovább nehezíti, hogy a kiskereskedelem forgalmát és üzlethálózati adatait érintő más változások is történtek rövid időn belül: online pénztárgépek bevezetése, „kínai” piacok bezárása stb. Ezeknek a hatásai szinte egyszerre jelentkeznek, így ezek komplex elemzése nélkül egy-egy adat kiemelése könnyen okozhat ellentmondást, félreértést.

Milyen gyakorisággal adnak közre adatokat a társadalom állapotáról, és ezek mennyire hasznosulnak?

A társadalmi folyamatok alakulását leíró adatok eltérő gyakorisággal állnak rendelkezésre. Például demográfiai és munkaügyi mutatókat havonta közlünk, az életköri eredményekre, életszínvonalra vonatkozó adatok évente állnak rendelkezésre, míg a társadalom életének nagyon sok aspektusára vonatkozóan csak az ötévente végrehajtott mikrocenzusokból, illetve a tízévente végrehajtott népszámlálásokból, vagy a szintén nagyjából tízévente sorra kerülő időmérleg-vizsgálatokból nyerhetünk információkat.

A havi adatokat mind a társadalomstatisztikai, mind a gazdaságstatisztikai adatok esetében egy évre előre megadott napokon, gyorstájékoztatókban és táblákban, illetve adatbázisban közöljük. A többi adatot a feldolgozás után elérhetővé tesszük, ezeknek az elemzése azonban hosszabb időt vesz igénybe, így a kiadványok közzététele az adatok közléséhez képest később történik meg. Rendszeres, évente közreadott átfogó kiadványainkban igyekszünk a különböző területeken rendelkezésre álló adatokat szintetizálni, a közöttük levő összefüggéseket feltárni.

A társadalomról szóló információkat a felhasználók legszélesebb köre használja: politikusok, szakpolitikusok, a sajtó, civil szervezetek, de érdeklődő laikusok is. Ezek azok az adatok, amelyek talán a legszélesebb körben érthető, értelmezhető, hiszen az emberek mindennapi életéről szólnak.

Az elmúlt évben megvalósult az ESA2010-re való átállás, ami főleg a nemzeti számlákat érintette. Egyesek szerint ezzel a magyar statisztika megfelelt ennek a kihívásnak, jelentős változásokra már nincs szükség, fontosabb a stabil, megbízható adatszolgáltatás, a rendszer működtetése, a felhasználók minél jobb kiszolgálása. Egyetért-e ezzel a megállapítással?

A magyar statisztika már a korábbi ESA módszertannak is megfelelt, az ESA2010-re (a nem szakmabeli olvasók kedvéért: European System of Accounts – *A nemzeti számlák európai rendszere* című módszertani kézikönyv) történő átállás ugyanakkor azért volt nagy kihívás, mert rövid idő alatt kellett a módszertani változásokat átvezetni az egész nemzetiszámla-rendszeren, és mindezt részletesen, több évre visszamenően kellett tenni.

Egyetérttek azzal, hogy a stabilitás a hivatalos statisztikával szemben támasztott egyik legfontosabb követelmény, ugyanakkor időről időre elkerülhetetlenek a nagyobb lélegzetű módszertani váltások, hiszen a statisztikának követnie kell a társadalomban, a gazdaságban végbemenő változásokat ahhoz, hogy releváns információkat szolgáltatson a felhasználóknak.

Az ESA2010 egyébként, bár nagy kihívás volt mindegyik európai statisztikai hivatalnak, igazság szerint nem változtatta meg lényegesen a korábban közreadott adatokat. Néhány tétel esetében – ha a mi kezünkben van a módszertan felőli döntés lehetősége – valószínűleg nem is változtattunk volna. Látni kell azonban, hogy az európai klub tagjaként az összehasonlíthatóság fenntartása érdekében valamennyi országnak egységesen kellett bevezetnie a változásokat. Bár a változás nem mindig örömteli, ezzel kapcsolatban is úgy tudjuk a felhasználók érdekeit a legjobban szolgálni, ha részletes tájékoztatást adunk a változásokról és azok okairól.

Sok szakértő állítja, hogy paradigmaváltás előtt áll a nemzetközi statisztikai rendszer, aminek éppen az a lényege, hogy a nemzeti számlák mint a gazdaságstatisztikai adatgyűjtés integráló, összefogó rendszere avult el voltaképpen, mert az új kihívásokra való reagálásra (globalizálódás, nemzetközi vállalatok megjelenése, társadalomstatisztikai kihívások, indikátorrendszerek előtérbe kerülése) a nemzetiszámla-rendszer ma már nem alkalmas (ez tükröződik is a nemzeti számla/elszámolás kifejezésben is). Van-e ennek a véleménynek igazságtartalma Ön szerint?

A nemzeti számlák rendszere mindig is rugalmas rendszer volt, amely képes a gazdaság változásaira reagálni, és a szükséges változtatásokat a rendszerbe beépíteni. Sajnos a felhasználók nincsenek, még a szakértők jelentős része sincs tisztában azzal, mennyi mindent tartalmaz a nemzeti számlák rendszere. Vegyünk egy gyakori kritikát: miközben sokan hangoztatják, hogy a GDP helyett a GNI-t kellene számítani, nem tájékozódni kellő mélységben, a GNI mutatót ugyanis a KSH, akárcsak a többi EU tagország statisztikai hivatala már évtizedek óta közzéteszi. De a rendszerben más olyan külkapcsolati, illetve vagyoni, vagy tulajdonlás szerinti mutatók is rendelkezésre állnak, amelyeket fel lehetne és fel kellene a gazdasági elemzőknek használniuk.

Nem vitatom azonban, hogy vannak olyan új, bonyolult jelenségek ma a világ-gazdaságban és így a magyar gazdaságban is, amelyek megfelelő kezelése nem teljesen megoldott. Éppen ezért fontosak azok a nemzetközi erőfeszítések, amelyekben a magyar statisztikusok is komoly erővel és tudással vesznek részt, és amelyek éppen a globalizáció jelenségei statisztikai számbavételének lehetőségeit kutatják.

Paradigmaváltást inkább abban látok, hogy a makrogazdasági mutatók korábbi hegemóniája mellett a hazai és nemzetközi döntéshozók és elemzők komplexebb képet szeretnének alkotni a világról, ideértve a társadalmi és a környezeti fenntarthatóságról szóló információkat is. Erre utal az is, hogy a Stiglitz-jelentés nyilvánosságra hozatala után elterjedt „beyond GDP” kifejezést, ami arra utalt, hogy a GDP helyébe más mutatót vagy mutatókat kellene állítani, elég hamar felváltotta a „GDP and beyond” kifejezés, ami a GDP megtartása mellett bevezetendő új mutatók szükségességére utal.

Tervezi-e a KSH a „Big Data” típusú* információk beépítését a hazai statisztikai adatszolgáltatás rendszerébe?

A KSH már 2013 óta aktívan foglalkozik a Big Data adatforrások hivatalos statisztika céljára történő hasznosításának lehetőségével és elkötelezett amellett, hogy új adatforrások bevonásával a hivatalos statisztikák minőségét folyamatosan javítsa és az adatszolgáltatói terheket csökkentse.

Az ENSZ európai statisztikai részlege (United Nations Economic Commission for Europe) szervezésében 2013-ban indult egy nagyobb, átfogó nemzetközi projekt, amely kimondottan a Big Data adatforrások hivatalos statisztika céljára történő hasznosításának vizsgálatát, ajánlások kidolgozását tűzte ki célul maga elé. A hivatalos statisztikát fejlesztő, előállító és közzevető intézmények számára fenntartott tesztkörnyezetben (ún. *Sandbox*) a KSH is teszteli a Big Data használatához ajánlott IT eszközöket, illetve ahhoz kapcsolódó megoldásokat.

Az ENSZ oldalán gyűjtött tapasztalatok alapján a KSH Big Data-hoz kötődő módszertani megoldásokat fejleszt, teszteli a módszertanokra épülő IT eszközöket és keresi azok hazai statisztikai adat-előállítási folyamatokban való használatának lehetőségét, módjait. Ennek megfelelően a KSH jelenleg a Big Data módszertani kérdéseivel, illetve a kapcsolódó IT eszközök tesztelésével foglalkozik. Tényleges Big Data források statisztikai célú hasznosítása terén a KSH *pilot projektek* keretében vizsgálja a Big Data adatforrások használhatóságát és a statisztikák minőségét javító potenciális hatásait, illetve az esetleges kockázatokat. Tesszük mindezt azzal a céllal, hogy sikeres tesztek követően Big Data adatforrásokat is használjunk a hazai statisztikai előállítási folyamatokban.

Gondolkodik-e a KSH a gyorsbecslések rendszerének továbbfejlesztésén (infláció, GDP, fogyasztás, stb.)?

---

*A „Big Data” a cégek, az intelligens hálózatok, a magánszektor és az egyéni felhasználók által világszerte és napi szinten előállított óriási adatmennyiséget jelenti.

A statisztikai hivatal, azt kell mondjuk, bizonyos értelemben ambivalens viszonyban van a gyorsbecslésekkel. A hagyományos statisztika – nyilván az egyetemen is első-sorban ezt oktatják statisztika cím alatt – az adatok gyűjtéséről, annak technikájáról, azok feldolgozásáról, statisztikai eszközökkel történő elemzéséről, és publikálásáról szól. Az üzleti élet, a gazdaságpolitikai felhasználók természetesen a minél gyorsabb információkhoz jutásban érdekeltek. Ezt a követelményt még mai igazán gyors technikai lehetőségeink mellett sem könnyű kielégíteni megfelelő minőségű adatokkal. Ezért lehetett szükség a becslések, előzetes számítási eredmények közzétételére. A statisztikusok azonban jól tudják, hogy még a legjobb minőségű gyorsbecslések sem azonosak az adatfelvételek tüzetesen ellenőrzött, validált adataival. Azt mondhatjuk, hogy a gyorsaság és a minőség fordított arányban állnak egymással.

A becslések tárgyidőszakot követő egyre gyorsabb elkészítése és publikálása a végtelenségig nem fokozható, és a statisztika hitelét csökkentheti, hiszen a média-fogyasztók, de gyakran a statisztikai adatok felhasználói sem tudnak különbséget tenni egy gyorsbecslés, egy előzetes és egy végleges adat között, a revíziók okozta gyakori értetlenségről nem is beszélve.

Milyen előnyöket lát a KSH és a BCE közötti együttműködésben, illetve általában hogyan látja a statisztikaoktatás helyzetét a hazai gazdasági felsőoktatásban? Ön szerint mely területeken lenne szükség az előrelépésre, és a KSH milyen támogatást tud adni ehhez?

A BCE és a KSH közötti együttműködés, úgy vélem, mindkét fél számára hasznos.

A hazai statisztikai felsőoktatásban nagyon sok érték van, kiváló tananyagból, kiváló oktatóktól tanulhatnak a diákok, ugyanakkor úgy vélem, éppen a gyakorlati statisztikai ismeretek és megközelítések hiányoznak, ami pedig egy mesterképzésben is sok hozzáadott értéket nyújthat.

Az együttműködés egyrészt lehetőséget ad arra, hogy az egyetemi oktatásba beépüljenek olyan fontos gyakorlati szempontok és ismeretek, amelyeket a KSH tud biztosítani, és amelyek mind a statisztikus pályát választók, mind az egyéb területekre szakosodó közgazdászok hasznára válnak. Hogy konkrét példát említsek: a hivatalos statisztika fogásait megismerő közgazdász sokkal professzionálisabb adatfelhasználó, elemző, döntéshozó lesz azáltal, hogy megismeri az adatok értelmezésének és elemzésének korlátait is.

A KSH szempontjából mindenképpen előny ugyanakkor, hogy ha a hallgatók megismerik a statisztikai tevékenységeket, hozzáánk jönnek gyakorlatra vagy segítséget kérnek TDK- vagy szakdolgozatuk elkészítéséhez tőlünk, akkor vagy egy professzionális adatfelhasználót, vagy egy nálunk elhelyezkedő statisztikust nyerhetünk. Nekünk mindkettő fontos.

A KSH abban tud az egyetemnek támogatást adni, hogy a felsőoktatásban gyakorlatlall rendelkező szakértőink részt tudnak venni az oktatásban, és tudják konzulensként is segíteni a hallgatók munkáját.

Köszönjük az interjút.